

11 באוגוסט 2020

כ"א אב התש"ף

לכבוד	לכבוד
פרופ' דניאל הרשקוביץ	עו"ד אסי מסינג
<u>נציב שירות המדינה</u>	<u>יועמ"ש משרד האוצר</u>

א.נ.,

הנדון: מינויו של מר אריאל יוצר למנכ"ל ישראלמקו

1. לובי 99 הינו הלובי הציבורי הראשון בישראל. אחד הנושאים בהם עוסק המיזם הינו **המאבק בתופעת "הדלתות המסתובבות"**, במסגרתה בכירים בשירות המדינה עוברים אחרי תקופת צינון קצרה לעבוד עבור הגופים עליהם פיקחו עד לא מזמן. כחלק מפעילותנו, יזמנו בכנסת ה-20 מספר הצעות חוק להארכת תקופת הצינון של בעלי תפקידים ספציפיים (כגון המפקח על הבנקים ועובדי רשות ניירות ערך). כמו כן, הבענו את התנגדותנו למינויים שנעשו בניגוד לנהלים. כך, למשל, בעקבות שורת כשלים שחשפנו הצלחנו לסכל את המינוי של ראש הרשות להגנת הפרטיות במשרד המשפטים לשעבר, עו"ד אלון בכר, לתפקיד מנכ"ל איגוד הבנקים.
2. אנו פונים אליכם בעקבות הדיווח למשקיעים (להלן – "הדיווח") של חברת "ישראלמקו נגב 2 שותפות מוגבלת" (להלן – "ישראלמקו") מיום 30.7.2020 בדבר הכוונה למנות את מר אריאל יוצר, **"סגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר בתחומי הנדל"ן, שלטון מקומי והגנת הסביבה"**, למנכ"ל ישראלמקו.¹
3. לפי פרסומים בכלי התקשורת, מר יוצר הודיע על פרישתו לפני פחות משבועיים.² מהכתבות שפורסמו מתקבל הרושם כי הוא פטור מחובת צינון,³ אך בדיווח נקבע כי **"מועד תחילת כהונתו של מר יוצר יהיה המאוחר מבין, תום תקופת הצינון של מר יוצר בהתאם להחלטת הועדה למתן היתרים לפי חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, לבין מועד אישור האסיפה הכללית את תנאי כהונתו והעסקתו"**. בין אם מר יוצר כבר הגיש בקשה לקיצור תקופת הצינון או שלגישתו אין הוא מחויב בתקופת צינון, אנו סבורים כי במקרה זה יש להקפיד על תקופת הצינון הקבועה בהוראות ולא לקצרה. לגישתנו זו שני נימוקים עיקריים:

¹ קישור להודעה: <https://maya.tase.co.il/reports/details/1312165/2/0>
² "סגן הממונה על התקציבים אריאל יוצר פורש ממשרד האוצר", TheMarker, 28.7.2020, <https://www.themarker.com/news/macro/1.9026344>
³ "אריאל יוצר מצטרף לטייקון שיאבא של יאיר נתניהו סידר לו 20 מיליארד דולר", TheMarker, 31.7.2020, <https://www.themarker.com/opinion/premium-1.9033480>

א. לחברת האחזקות השולטת בישראל מקו פעילות ענפה בתחום הנדל"ן

- במסגרת תפקידו במשרד האוצר, מר יוצר התעסק בעיקר בתחום הנדל"ן. בשנת 2017 מונה לאחד מסגני הממונה על התקציבים בתחומי הנדל"ן, שלטון מקומי והגנת הסביבה. תפקיד זה כלל, בין היתר, כהונה כיו"ר הוועדה לתכנון מתחמים מועדפים לדירור (ותמ"ל). מתוקף תפקידו הוא היה אחראי על הסכמי הגג, תכנית "מחיר למשתכן", רשות מקרקעי ישראל ועוד.
- לכאורה תחום הנדל"ן הוא זר לפעילותה של ישראל מקו. עם זאת, לאקויטל בע"מ (להלן – "אקויטל"), חברת האחזקות השולטת בפירמידת ישראל מקו, יש פעילות ענפה בתחום הנדל"ן באמצעות שתי חברות: איירפורט סיטי בע"מ (להלן – "איירפורט סיטי"), בה אקויטל מחזיקה בכ-47.5%, והחברה הבת נצבא, שהתמזגה עם איירפורט סיטי לפני מספר שנים.
- בהקשר זה יצוין כי **בין ישראל מקו ואיירפורט סיטי אין הפרדה מבנית אמיתית** – בשתייהן מכהן אותו יו"ר דירקטוריון (מר חיים צוף) ואותו מבקר פנימי (מר דניאל שפירא). יתר על כן, מר בעז מרדכי סימונס מכהן כדירקטור בשתי החברות ומר איתן וולך מכהן כדירקטור באיירפורט סיטי וכסמנכ"ל כספים בישראל מקו.
- על כן, **עולה החשש שמא מינויו של מר יוצר עתיד לסייע לפירמידת אקויטל דווקא בתחומי הנדל"ן באמצעות מינוף קשריו במשרד האוצר ובמשרדי ממשלה נוספים הרלבנטיים לתחום הנדל"ן.**

ב. יש לפרש את חוק הצינון לאור חוק הריכוזיות

- חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, קובע ככלל תקופת צינון של שנה מעת הפרישה של עובד מדינה. עם זאת, חוק זה נחקק בשנת 1969 ויש לפרשו לאור חוקים חדשים יותר, כגון החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן – "חוק הריכוזיות").
- בדברי ההסבר של חוק הריכוזיות נקבע כי:

"המשק בישראל מתאפיין בריכוזיות על-ענפית יתירה בהשוואה לשווקים אחרים ברחבי העולם. ריכוזיות זו מתבטאת, בין השאר, בכך שמספר מצומצם של אנשי עסקים שולט בשיעור ניכר של נכסים ריאליים ופיננסיים במשק. שליטה זו מושגת בחלק ניכר מהמקרים באמצעות קבוצות עסקיות המסודרות במבנה פירמידלי" (ההדגשה אינה במקור).

- כאמור לעיל, חברת אקויטל היא דוגמה ל"קבוצה עסקית המסודרת במבנה פירמידלי". יתר על כן, ישרמאקו עצמה מוכרזת כמונופולין באספקת גז טבעי לישראל החל מהמחצית השנייה של שנת 2013.⁴
 - כוח השוק של מונופולים קשור פעמים רבות בקשריהם עם הממשל וביכולתם להשפיע על הרגולציה הרלבנטית להם ולשוק בו הם פועלים. מונופולים, ועל אחת כמה וכמה מונופול עוצמתי כמו מונופול הגז, יכולים להיעזר ברגולטורים לשעבר עם קשרים במוסדות השלטון. על כן, ישנו חשש שמר יוצר, בכיר לשעבר באגף התקציבים, ינצל את הכישורים והקשרים שיצר לטובת מעסיקו העתידי.
4. מר יוצר הוא סגן באגף תקציבים, אגף שמרכז כוח עצום במשרד האוצר, והוא עתיד לעבור לתפקיד מנכ"ל בחברה המוכרזת כמונופולין באספקת גז טבעי, אחד השווקים הריכוזיים ביותר שהרווחיות בו תלויה ישירות בהחלטות של פוליטיקאים ורגולטורים. לגישתנו יש להקפיד על תקופת הצינון של מר יוצר ולא לקצרה, אחרת ייפגע אמון הציבור בעובדים בשירות המדינה בכלל ובמשרד האוצר בפרט.
5. נבקש כי תעדכנו אותנו ככל שמר יוצר יגיש בקשה לקיצור הצינון, על מנת שנוכל להביע את התנגדותנו לבקשה גם אל מול הוועדה המוסמכת לדון בה.

בברכה,

עו"ד נועה זלצמן
לוביסטית ציבורית
לובי 99

עותק:

גב' קרן טרנר-אייל, מנכ"לית משרד האוצר

⁴ קישור להכרזה: <https://www.gov.il/BlobFolder/legalinfo/monopolytamar/he/decisions> הכרזה 20% מונופוליון 2012 תמר 2020: pdf.%202012